

ЖУРНАЛ “СТО ТАЛАНТІВ” У ХРИСТИЯНСЬКОМУ ТА ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДЛІТКІВ

У статті здійснено аналіз журналу для підлітків “Сто талантів”. Визначено його роль у християнському та патріотичному вихованні підростаючого покоління. Це сучасне, кольорове популярне видання для підлітків від 11 років, яке випускає видавництво “Свічадо”. Частина інформації в ньому – суто релігійні матеріали. В інших публікаціях – на першому плані теми психології, природи, музики, інформаційних технологій, але й тут переважає християнський підхід. Журнал звертається як до релігійних, так і до журналістських жанрів. Часопис “Сто талантів” посідає гідне місце серед періодики для школярів, виховує різнобічно обізнаного юного християнина.

Ключові слова: журнал “Сто талантів”, підлітки, християнське виховання, патріотичне виховання, релігійні жанри, політематичні матеріали.

I. Вступ

Періодичні видання для дітей та молоді – це самостійна типологічна ланка в системі масової інформації, яка функціонує на рівні з іншими соціальними інститутами, є дієвим механізмом соціалізації підростаючого покоління [1]. Сучасні видання для підлітків активно діють не лише в столиці, але й в обласних та районних центрах. Журнали саме для цієї вікової категорії читачів виконують значну соціальну місію: об’єднують молоде покоління, стають основою для самовираження, сприяють розвитку особистісних якостей, вияву творчих здібностей, допомагають вирішити проблеми психологічного характеру, формують достойного громадянина своєї держави. Актуальними є і питання віри, духовних цінностей.

Серед сучасних журналів для підлітків варто виокремити такі часописи, як: “Однокласник”, “Пригоди”, “Сто талантів”, “Юнаїдеї”, “Ровесник”, “Артклас”, “Країна знань”.

Серед досліджень, присвячених релігійному дискурсу, важливості виховання в дітей та молоді християнських чеснот, інтерес становлять праці І. Богачевської, А. Бойко, Т. Старченко. Жанровий простір текстів вивчають А. Жулинська, Н. Кіт, А. Колодний, Л. Кусий, Н. Мечковська, М. Михайлова, Т. Хоменко. Праці Е. Огар, І. Руденко, О. Сидоренко, Н. Сидоренко присвячені особливостям функціонування дитячих журналів на ринку сучасної української періодики.

Журнальна періодика для підростаючого покоління, як особливий соціальний інститут, не тільки здійснює трансмісію норм і цінностей між поколіннями, транслює соціально значущу інформацію, а й впливає на аудиторію через зміст інформації, яка передається, представлення культурних ідеалів, прикладів поведінки [1]. Це специфічний

засіб комунікації, який дає змогу читачам також спілкуватися між собою. Особливість цієї періодики визначається чітко вираженою віковою зорієнтованістю на дитячу аудиторію. Сьогодні актуальною є проблема типологічної невизначеності періодики для дітей. Видавці невмотивовано розширюють аудиторію видань.

II. Постановка завдання

Мета статті полягає в з’ясуванні особливостей функціонування журналу для хлопців та дівчат “Сто талантів”, його ролі в процесі виховання юного покоління. Виходячи із цього, визначено основні завдання: простежити традицію християнського та патріотичного виховання, яку забезпечує часопис “Сто талантів”; проаналізувати внутрішнє наповнення журналу, домінуючі мотиви.

III. Результати

У підлітковому віці основною є функція пізнання. Різноманітні видання для підлітків розрізняються за інтересами аудиторії. Це пов’язано з тим, що в них виникає потреба в знаннях, які виходять за межі шкільної програми, з’являється інтерес до різних сфер діяльності, матеріального та духовного виробництва [2].

З огляду на те, що підлітковий вік – особливий і дуже складний період життя людини, коли вона вже не дитина, але ще не дорослий, важливу роль відіграє текстове наповнення видання, методика звернення до юного читача. Допомогати розпізнавати й розвивати таланти, сприяти всебічному розвитку молоді взявся журнал для хлопців і дівчат “Сто талантів” (виходить з літа 2005 р.). Почало випускати журнал видавництво “Свічадо” (м. Львів). П’ятдесят відсотків інформації в ньому – суто релігійні матеріали. У решті публікацій на першому плані теми психології, природи, музики, інформаційних технологій, але і тут переважає християнський підхід. Це сучасне, ко-

льорове популярне видання для підлітків від 11 років, яке пропонує статті про дружбу, любов, музику, відносини між підлітками [3].

Уже з перших сторінок журналу до юних читачів звертається основний персонаж – ангел Інокентій Талановитий, який веде рубрику “Школа ангела Інокентія”. Відразу пояснює, що в основі назви журналу лежить притча про таланти з Євангелія від Матвія (Мт. 25, 14–29). Ангел запевняє, що допомагає редакторам творити журнал і має на меті “зустрітися з Ангелами Хоронителями всіх читачів. А ти прислухайся до доброго, тихого голосу, який (100%) буде заохочувати тебе писати до журналу!” (Сто талантів. – 2005. – № 1. – С. 3).

Так, у першому номері рубрика розпочинається уроком про ангелів – “невидимих Присутніх”. Це – “чисті духи”, обдаровані інтелектуальністю та вільною волею, які вміють думати і здібні любити”. Пізнавальною видається інформація про ангельські чини, імена, зовнішній вигляд, особливості зображення їх на іконах, про ангелів у Біблії та молитвах Церкви. У наступних номерах ідеться про українського чудотворця блаженного Миколая Чарнецького (2006. – № 8. – С. 6–7), про святого Миколая Чудотворця і Діда Мороза – хто є хто (2005. – № 4. – С. 6–7), про Вифлеєм (2006. – № 1. – С. 6–7), про місіонерку любові Матір Терезу (2007. – № 7. – С. 6–7), Папу Івана Павла II (2007. – № 4. – С. 6–7), про рятівника душ отця П'ю (2007. – № 8. – С. 6–7), про святу Марію Єгипетську (2013. – № 4. – С. 6–7), про диво, яке трапилося у сицилійському місті Сиракузи, коли заплакав гіпсовий образ Діви Марії (2014. – № 1. – С. 6–7).

Як до невичерпного джерела мотивів та образів звертається журнал і до Біблії. Ангел Іно допомагає подорожувати сторінками Святого Письма в рубриці “Читаємо Біблію разом”. Публіцистичні статті, нероздільно пов'язані з текстами Письма, намагаються дати відповіді на проблеми, з якими найбільше стикаються підлітки: стосунки брата і сестри, як правильно використовувати свій талант, даний Богом (на прикладі історії силача Самсона), як створити собі правильну репутацію, як навчитися довіряти Господу свої “сердечні” справи (на прикладі історії Товія і Сарі), усвідомити, що Бог завжди поруч і що немає нічого неможливого та багато іншого. Варто зазначити, що рубрика чітко розділена на дві частини: Старий і Новий Заповіти. Зацікавлення викликають також біблійні тести, які стосуються певних розділів Книги і про які йшлося на сторінках журналу раніше. Заохочують читачів головним призом – Біблією в подарунок.

Важливого значення журнал “Сто талантів” надає книзі Псалмів. Автори рубрики в цікавий спосіб не лише знайомлять з текс-

тами псалмів, а й дають поради щодо застосування їх у повсякденному житті. Так, опинившись у скруті, можна благати Господа про допомогу: “...з кінців землі взиваю до тебе, коли умліває моє серце. Ти піднесеш мене на скелю, занадто круту для мене” (псалом 61(60)). Адаже Бог (тут подається порівняння зі сфери близької і зрозумілої сучасному юному поколінню) – “найбезпечніший, найнадійніший, найшвидший ліфт у світі... Довірся Богові! Просто натисни на кнопку виклику, попросивши Його допомогти. Цей ліфт може піднести тебе значно вище, ніж оглядовий майданчик чиказького хмарочосу, адже твій пункт призначення – Небо!” (Сто талантів. – 2007. – № 8. – С. 9). Такий дієвий спосіб використання текстів Святого Писання уміло розкриває глибинний зв'язок людини з Богом – основу релігії. Акцент робиться на важливості перебування людини у діалозі: спілкуванні з оточенням, розмові з Богом. Це спілкування може бути різним (чуттєвим, мовним, знаково-символічним, філософсько-історичним), але “завжди виправдане, бо є єдино правильним шляхом до істини” [4, с. 8]. Саме мова Біблії допомагає зрозуміти суть християнських норм, зміст наших прохань, спрямованих до Бога, відчутти “унікальну сутність Божого Слова, вирішального біблійного Логоса, “що просвітлює кожну людину” (Йоан 1. 9) [4, с. 7].

Рубрика “Сам на сам” присвячена темам, про які можна говорити лише особисто. У відповідях на анонімні запитання автори наголошують: саме так має поводитися справжній християнин. Передовсім це стосується найделікатніших проблем: “Ми такі різні!” (2014. – № 1. – С. 14–15); “Хвороба F63,9, або Що таке закоханість?” (2013. – № 4. – С. 14–15). Показовим є, наприклад, матеріал з виразною назвою “Секс – подарунок від Бога. Для кого?” (Сто талантів. – 2007. – № 2. – С. 12): “Уяви, що за кілька днів твій день народження. Вже знаєш, що батьки купили тобі подарунок і заховали у найглибшу шафу. Ти крадькома добираєшся до пакуночка, тишишся ним, а потім “замітаєш” сліди своєї цікавості. У день народження тільки вдаєш справжню радість, адже своє перше захоплення ти вже пережив. Батьки не здогадуються, але ж ти знаєш, що якоюсь мірою обманюєш їх. Ти щасливий? Подібно є і з сексом. У твоєму віці статевий зв'язок є таким передчасним розпакуванням подарунка... Статевий зв'язок має бути вершиною любовного зв'язку чоловіка і жінки, а не його початком. Тільки тоді він має сенс”.

Значну частину журналу займають оповідання з яскраво вираженими християнськими мотивами. Найчастіше їхній сюжет побудований на історіях із життя підлітків: стосується ставлення багатих дітей до бідних, проявів милосердя (“Гаманець”), взаємин з

батьками і друзями, поведінки в школі (“Протест”, “Кітті”), перших почуттів (“По той бік темного вікна”, “Клоун”, “У дворі”, “Мелодія для двох”). “Сто талантів” радо надає свої сторінки творам Бруно Ферреро.

До прикладу, мотив жертвовної любові яскраво виражений в оповіданні Ярини Кобрин “Милостиня” (Сто талантів. – 2007. – № 4. – С. 17). Сашко по дорозі до школи знайшов десятигривневу купюру. Заходячи у крамницю ласощів, щоб придбати щось на знайдені гроші, він побачив біля сходів старця у потертому плащі та зі старим капелюхом у ногах. “Серце хлопчини стиснулося від жалю”. Він витяг із кишені знайдену купюру і протягнув дідусеві. Той здивувався, звідки у школяра стільки грошей. Сашко чемно зізнався, що знайшов їх. Через кілька хвилин вони обидва сиділи на лавочці і їли морозиво. Такий незвичний поворот сюжету, максимально наближений до сприйняття сучасного читача, завершується досить-таки філософськими роздумами Сашка: “Чому так багато людей не мають житла? І чому ніхто не допоможе немічним? Чому не всі мають навіть шматочок хліба? Ніхто не може відповісти... і про що мріють ті, в кого немає надії? Чи не помирає надія останньою? Чи не залишається сама надія разом зі самотністю?”.

У “Гаманці” Оксани Сайко (Сто талантів. – 2006. – № 6. – С. 14–15) розповідається про прикрий і ганебний вчинок: дівчинка-підліток, що сама, без батька-матері, виховує дворічного братика, доведена до відчаю постійним безгрошів'ям, зважується на крадіжку – у трамвайній колотнечі витягає гаманець з кишені своєї ровесниці. Власниця гаманця наздоганяє “зłodійку”, та доводиться їй вислухати гірку сповідь, і відкривається страшна правда життя, про яку не могла й підозрювати у своєму більш ніж забезпеченому бутті (батько – крутий бізнесмен). Вона простягла їй гроші: “Так... у мене теж немає мами”. На питання батька, чи придбала на подаровані гроші те, що хотіла, відповіла: “Потратила на щось, що набагато важливіше, ніж ролик”.

“Сто талантів” спонукає дітей до аналітичного мислення. Так, надзвичайно дієвим у цьому плані є тематичний розворот “Тест”. Справжні психологічні тести, яскраво оформлені, дають змогу дізнатися про себе як про особистість.

Подорожувати по святинях України можна з рубрикою “Пілігрим”. Взяти участь в обговоренні важливих тем суспільства (позитивний і негативний вплив кіно, реклами, погляд християнина на гороскопи, забобони, кумирів) – у рубриці “Антивірус”.

Надзвичайно цінною в інформативному плані є рубрика “Музикант”, яка не тільки знайомить читачів з новинками музичного

світу, але й розповідає про християнську музику в Україні та світі сьогодні, про найбільш популярних музикантів-християн (гурт “Новий Єрусалим”, представники християнського тріп-хопу британський гурт “Lamb”, “Thee Silver Mt. Zion”, спів хору Святоуспенської Унівської лаври “Объятія Отча”).

Християнські орієнтири містить і сторінка розваг “Ломиголовки від Іно”: усі кросворди і чайнворди складені за Святим Письмом. Тематична сторінка сміховинок “Ха-ха-ха! Хі-хі-хі”: Люцифер телефонує до св. Петра і пропонує організувати футбольний матч між Небом і Пеклом. Св. Петро запевняє, що це погана ідея і Люцифер не має шансів на перемогу, адже усі футболісти – на Небі. На що той йому відповідає: “Добре, добре... але у нас усі судді” (Сто талантів. – 2006. – № 6. – С. 28).

IV. Висновки

Серед інших журналів для підлітків “Сто талантів” вирізняється якісним наповненням, чіткою віковою орієнтацією, політематичністю. Вартісним є те, що до створення часопису долучаються справжні професіонали своєї справи: священники, психологи, педагоги, письменники. Редакційний колектив журналу гідно та по-особливому виконує соціально-культурну місію, в результаті чого формуються повноправні члени суспільства, носії культури. Видання дійсно реалізує своє завдання – виховує різнобічно обізнаного юного християнина. Подальше дослідження передбачає аналіз особливостей жанрового наповнення та християнських мотивів в інших виданнях для підлітків і старшокласників, здійснення порівняльної характеристики часописів саме для цих двох вікових груп.

Список використаної літератури

1. Гайманова Е. Социокультурный потенциал периодики для детей и юношества / Е. В. Гайманова // Журналистика в 2012 году: социальная миссия и профессия : сборник материалов Международной научно-практической конференции “Журналистика 2012”. – Москва : Факультет журналистики МГУ имени М. В. Ломоносова, 2013. – С. 280–281.
2. Руденко И. А. Детская и юношеская пресса / И. А. Руденко // Типология периодической печати. – Москва : Аспект Пресс, 2007. – С. 188–203.
3. Свічадо [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: <http://svichado.com>.
4. Хоменко Т. М. Трансформація жанру проповіді у сучасній україномовній публіцистиці (Євген Сверстюк, Мирослав Маринюк – Україна, Іван Ортинський – Німеччина): автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Т. М. Хоменко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка, Ін-т журналістики. – Київ, 2001. – 15 с.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2015.

Лешко У. О. Журнал “Сто талантов” в христианском и патриотическом воспитании подростков

В статье осуществлен анализ журнала для подростков “Сто талантов”. Определена его роль в христианском и патриотическом воспитании подрастающего поколения. Это современное, цветное популярное издание для подростков от 11 лет, которое выпускает издательство “Свечадо”. Часть информации в нем – религиозные материалы. В других публикациях на первый план выходят темы психологии, природы, музыки, информационных технологий, но и здесь преобладает христианский подход. Журнал обращается как к религиозным, так и к журналистским жанрам. Он занимает достойное место среди периодики для школьников, воспитывает разносторонне грамотного юного христианина.

Ключевые слова: журнал “Сто талантов”, подростки, христианское воспитание, патриотическое воспитание, религиозные жанры, политематические материалы.

Lesco U. The magazine for Teenagers “Sto Talantiv”: Christian and Patriotic Education

This article analyzes the magazine for teenagers “Sto Talantiv”. Defined its role in the Christian and patriotic education of the younger generation. This is a modern, color popular magazine for teenagers of 11 years, printed by publishing house “Svichado”. Some of the information is a religious materials. Other publication themes are psychology, nature, music, information technology, but dominating is Christian theme. The magazine appeals to religious and to the journalistic genres. Journal “Sto Talantiv” is a qualitative magazine for children and teaches the knowledgeable young Christian.

On the pages of the magazine with young readers communicates Angel Innocent. Angel assures that helps editors of magazine and will be glad to meet with all Guardian Angel’s readers..

The magazine “Sto Talantiv” use the texts from the Bible. Angel Innocent helps to travel on the pages of Bible. The articles are connected with the texts of the Bible, trying to answer the questions: relationship of brother and sister, how to use their talents given by God, how to trust the Lord secrets, realized that God is always there and that is nothing impossible.

Many of the magazines story basic on the Christian themes. Often their materials is based on the stories of the lives of teens, attitude of the rich to the poor children, charity of young readers, their relationship with their parents and friends, behavior at school, first feelings. Also “Sto Talantiv” prints texts from Bruno Ferrero’s books.

Magazine invites readers to travel to the churches of Ukraine, informs about new Christian music in Ukraine and in all world. The magazine makes childrens to think because have very good rubric, where readers do different tests. They can understand themselves as personality.

Journal “Sto Talantiv” have a high-quality content, a right age-oriented, multi theme. Value is that the creation of the magazine attached are true The professionals are doing the magazine: priests, psychologists, educators, writers.

Key words: magazine “Sto Talantiv”, teenagers, Christian education, patriotic education, religious genres, materials of different themes.